

Salg av alkoholholdig drikk på nett

Ingvild Aalberg Riksfjord seniorrådgiver
Kristina Klæboe seniorrådgiver

16.4.2018

Oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet

Tildelingsbrev 2017:

«Helsedirektoratet skal kartlegge behovet for endringer i alkoholregelverket som følge av økt forekomst av salg av dagligvarer over internett.»

Spørsmål nr. 731 til skriftlig besvarelse - alkoholoven i forhold til nettbasert handel

Eirik Sivertsen (A):

«Helsedirektoratet skal nå vurdere alkoholoven i forhold til nettbasert handel. Hvordan vil statsråden forsikre seg om at det er tilstrekkelig kompetanse om mulighetene og begrensningene ved digitalisering i dette arbeidet, og når vil utredningen være gjennomført?»

Helse- og omsorgsminister Bent Høie:

«Det er avklart at kartleggingen skal ta utgangspunkt i de erfaringer Helsedirektoratet har gjort seg på bakgrunn av spørsmål og problemstillinger knyttet til nettsalg som de allerede har mottatt fra kommuner, fylkesmenn, bransjeaktører og andre. Videre skal Helsedirektoratet foreta en gjennomgang av loven hvor de vurderer om dagens regelverk er tilpasset nettsalg, herunder peke på utfordringer knyttet til dette. På bakgrunn av kartleggingen skal Helsedirektoratet vurdere om det etter deres syn er behov for regelverksendringer eller om utfordringene kan møtes ved presiserende tolkninger av dagens regelverk.»

Salg av alkoholholdig drikk over internett - netthandel

Netthandel: Handel med varer over internett.

- Salget - overdragelse til forbruker mot vederlag, splittes opp i tid og rom.
- Bestilling, betaling og overdragelse kan finne sted til forskjellige tidspunkter og på ulike steder for hver enkelt transaksjon.
- **Praktisk situasjon:** Kunden bestiller de ønskede varer på nett, leverandøren plukker og pakker varene fra et lager og leverer til kunden - alternativt henter kunden de ferdigpakke de varene på et hentepunkt. Betaling skjer ved bestilling eller utlevering.
- **Netthandel med mat inkluderer i dag bl.a.** nisjebutikker som spesialiserer seg på visse typer mat, leverandører av matkasser, restsalg av varer med kort holdbarhet, salg av ulike typer ferdigmat (f.eks pizza) og salg av fullt sortiment av dagligvarer
(inndeling fra Lundanes og Saltemark 2017)

Møte om nettsalg med bransje 20.11.2017

Deltakere:

- Meny AS
- Hovedkontoret for Joker og Spar
- NHO Service og Handel
- NorgesGruppen
- Hovedorganisasjonen Virke
- Virke Dagligvare
- Virke KBS
- Kolonial.no
- Marked.no
- Bryggeri- og drikkevareforeningen

Foto: Arne Trautmann / Mostphotos

Møte om nettsalg med kommuner 21.11.2017

Deltakere fra 5 kommuner:

- Fredrikstad kommune
- Sarpsborg kommune
- Trondheim kommune
- Bærum kommune
- Oslo kommune

Foto: Katja Kircher / Mostphotos

Gjeldende rett

- Alkoholoven og alkoholforskriften
 - Nettsalg er ikke spesielt regulert, med unntak av bestemmelser om alkoholreklame
 - **Rammer:**
 - Alkoholovens bevillingssystem;
 - Bevilling i den kommune utleveringen finner sted
 - Styrer og stedfortreder
 - Omsetningsoppgave/omsetningsgebyr
 - **Utøvelse:**
 - Tidsbegrensninger for utleveringen
 - Forbud mot salg og utlevering til personer under 18 år
 - Forbud mot salg og utlevering til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler
 - **Kontroll og bevillingsmyndighet:**
 - Kommunen er bevillings- og kontrollmyndighet
 - Krav til utøvelsen av kontroll
 - Krav til antall kontroller
 - Omfattet av prikktildelingssystemet
-
- Forbud mot å gi salgsbevilling for alkoholholdig drikk til bensinstasjon eller kiosk
 - Annen utlevering av alkoholholdig drikk

Foto: CofkoCof/Mostphotos

Alkoholovens formål og alkoholpolitiske prinsipper

Alkoholovens formål og målet for norsk alkoholpolitikk;

§ 1-1. Alkoholovens formål:

«Reguleringen av innførsel og omsetning av alkoholholdig drikk etter denne lov har som mål å begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Som et ledd i dette sikter loven på å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer.»

- Formålet er å begrense i størst mulig utstrekning de individuelle og samfunnsmessige skadene av alkoholbruk
 - Delmål: Begrense forbruket av alkohol
 - Middelet er regler som begrenser tilgjengeligheten av alkohol
 - Begrunnelse: Økt tilgjengelighet gir økt konsum blant alle (totalkonsumteori)
-
- Alkohol spesiell, men lovlig vare
 - Totalkonsumteori
 - Bevillingssystemet
 - Kommunalt selvstyre
 - Forbudet mot automat (hensetning /selvbetjening)

Retts situasjonen

- Nettsalg er ikke spesielt regulert, med unntak av bestemmelser om alkoholreklame i alkoholforskriften §14-3 nr. 10.
- Håndbok i alkoholloven mv. Rundskriv IS-5/2008
- Tolkingsuttalelser fra Helse- og omsorgsdepartementet og Helsedirektoratet

Behovet for endringer og erfaringer

- Helsedirektoratets erfaringer;
 - Det eksisterer en usikkerhet hvordan salg av alkoholholdig drikk på nett skal håndteres
 - Salg av alkoholholdig drikk på nett skiller seg vesentlig fra salg av alkoholholdig drikk fra et lokale med salgsbevilling
- Behovet til kommuner og aktører:
 - Retningslinjer og presiseringer
 - Regelverk som spesielt regulerer nettsalg

Problemstillinger

- Lokale og type virksomhet
- Kommunes skjønn og selvstyre
- Vilkårsadgangen
- Styrer og stedfortreder
- Hentepunkter
- Kontroll og sanksjoner

Lokale og type virksomhet

- Alkoholoven § 3-1, 2.ledd;

«bestemt lokale og en bestemt type virksomhet»

- Kontroll: Alkoholoven §1-9, 3.ledd tilgang til lokaler ved kontroll

Kommunes skjønn og selvstyre

- Kommunal selvråderett
- Varierende innvilgelsespraksis
- Noen kommuner ønsker ikke salg av alkoholholdig drikk på nett
- Utlevering fra ordinær kommunal salgsbevilling

Vilkårsadgangen

- Alkoholoven § 3-2 ;

«Det kan settes vilkår for bevillingen i samsvar med alminnelige forvaltningsrettslige regler»

- Vilkår som bidrar til å begrense tilgjengeligheten til alkoholholdig drikk
- Vilkår som bidrar til at kontrollhensynet blir bedre ivaretatt

Styrer og stedfortreder

Alkoholoven § 1-7 c:

«For hver bevilling skal det utpekes en styrer med stedfortreder som må godkjennes av bevillingsmyndigheten.»

- Det skal oppnevnes en styrer og stedfortreder for hver bevilling
- Opp til kommunen og vurderer om styrer og stedfortreder kan ha slike verv i andre kommuner

Hentepunkter

- **Ulike typer hentepunkter:**
 - Lager
 - Leveringscontainer
 - Andre butikker eller post i butikk
- **Problemstillinger knyttet til:**
 - Beliggenhet
 - Antall hentepunkter
 - Flytting/endring

Kontroll og sanksjoner

- Kommunen er kontrollmyndighet
- Kravet til kontroll:
 - Salgs- og skjenkestedene skal kontrolleres så ofte som behovet tilsier
 - Hvert sted skal kontrolleres minst en gang årlig
 - Kommunen skal årlig utføre minst tre ganger så mange kontroller som de har salgs- og skjenkesteder
- Omfattet av prikktildelingssystemet

Foto: Syda Productions/Mostphotos

Takk for oppmerksomheten!